

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název materiálu	19 - Bohumil Hrabal
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Český jazyk a literatura
Ročník	4. ročník
Obor, Kód	Obchodník, 66–41–L /008, Operátor oděvní výroby, 31-43-L/004
Anotace	Pracovní list je zaměřen na autora Bohumila Hrabala a jeho dílo Postřižiny
Autor	Mgr. Dana Vlasáková
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Student se orientuje v literárně historickém kontextu, správně provede rozbor textu z hlediska literárněvědného, je schopný sestavit obtížnější odborný text
Klíčová slova	Bohumil Hrabal, Postřižiny
Druh výukového zdroje	Pracovní list
Typ interakce	kombinované
Cílová skupina	student
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	17-19
Datum vytvoření	5.11. 2012

1. Seřad'te výkladovou část pracovního listu tak, jak má jít logicky za sebou

☐ Po roce 1970 Hrabal nesměl několik let publikovat, avšak na skličující společenské i literární poměry odpověděl novým tvůrčím vzmachem. Ačkoliv i dříve vycházel z vlastní zkušenosti, z míst a prostředí, kde žil, a z osudu lidí, které zblízka poznal, jako novinka v jeho díle zapůsobily rozsáhlejší stylizovaně vzpomínkové prózy, tematicky a situačně spjaté s nejužším rodinným okruhem a vlastním životem v „rodném“ Nymburku (Postřižiny). Většinu beletristických prací vzniklých v 70. a 80. letech vydal nejprve v samizdatových edicích, poprvé obvykle v edicích Petlice a Expedice (Obsluhoval jsem anglického krále, Postřižiny).

☐ Po matčině sňatku (1917) s Františkem Hrabalem žili společně v Polné, kde jeho adoptivní otec pracoval jako účetní v pivovaru, a od 1920 v Nymburku, kde byl Hrabalův otčím správcem a posléze ředitelem pivovaru. 1924 se k nim na dlouhá léta přistěhoval otcův bratr Josef (Pepin), inspirující „múza“ a jedna z výrazných postav Hrabalovy literární tvorby.

☐ Roku 1963 se stal spisovatelem z povolání.

☐ Na počátku 50. let se sblížil s řadou literárních osobností, které různou měrou zapůsobily na utváření jeho životních i uměleckých postojů: s Jiřím Kolářem, Josefem Hiršalem, Jiřím Weilem, Emanuele Fryntou aj., zejména však s Egonem Bondym a experimentátorským grafikem Vladimírem Boudníkem. Častým místem setkání s těmito a dalšími tvůrci i bohémskými přáteli byl svérázný byt, bývalá kovárna ve starém domě na libeňské periferii v ulici Na hrázi, kde Hrabal žil a tvořil od konce 40. do počátku 70. let.

☐ Narodil se jako nemanželský syn Marie Kilianové v Brně roku 1914.

☐ Zemřel roku 1997 za nevyjasněných okolností pádem z okna nemocnice Na Bulovce.

☐ Po studiích Hrabal vystřídal řadu zaměstnání (zapříčiněno i dobou), od jara 1942 do podzimu 1945 postupně pracoval jako traťový dělník či asistent traťmistra; po absolvování odborného kursu v Hradci Králové pracoval na železniční stanici Bobrovice a vposledku jako výpravčí na stanici v Kostomlatech (mezi Lysou nad Labem a Nymburkem). Pak se vrátil do Prahy, aby dokončil studia práv (JUDr. 1946), právnickou kariéru však odmítl. Po roce 1948 vystřídal řadu dalších zaměstnání, balič starého papíru, brigádník v ocelárně, kulisák. Všechny tyto zkušenosti poté vkládal do své tvorby.

☐ Hrabal se prosadil v první polovině 60. let jako jedna z nejvýraznějších osobností české novodobé prózy, přitom však zveřejňování jeho děl nebylo totožné, ba ani paralelní s jeho faktickým tvůrčím vývojem. Povídky jeho prvních knih vydaných v 60. letech (Perlička na dně, Pábitelé) měly převážně orální, skazový charakter (vyprávění je v ich formě a postava se představuje sama svou vlastní vyprávěcí aktivitou). Souviselo to s povahou postav, Hrabalem objeveného typu tzv. pábitelů, kteří o sobě a svém euforicky bájivém postoji ke skutečnosti nechávají vědět zejména tím, co a jak vyprávějí. Jejich způsob mluvy, ale též jejich explozivně přerývaný způsob jednání je přitom zajedno s montážně aditivní (poskládanou) osnovou Hrabalových próz. Mezi další významná díla patří Ostře sledované vlaky (z období Protektorátu) nebo experimentální povídka Taneční hodiny pro starší a pokročilé.

(<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1244>, upraveno)

2. Na základě výkladu vypracujte odpovědi:

- a) Charakterizujte Hrabalovu prózu

- b) Vysvětlete, kdo je to pábítel

- c) Jaká postava se objevuje v jeho tvorbě a je inspirována skutečnou osobou?

- d) Kdy začal Hrabal publikovat, co se dělo s jeho tvorbou v 70. letech?

- e) Které postavy ovlivnily Hrabala v jeho umělecké činnosti? Které z nich znáte, co o nich víte?

- f) Co znamenají tyto výrazy:
 - montážně aditivní tvorba:
 - skazový charakter:
 - bohémští přátelé:
 - explozivní způsob jednání:

- g) Vyjmenujte významná díla, doplňte si o nich informace

3. Přečtěte si ukázkou v čítance Literární výchova pro odborná učiliště na str. 42 – 44:

- a) Charakterizujte postavy ve výňatku
- b) Stručně nastiňte děj díla
- c) Charakterizujte jazykovou stránku výňatku
- d) Popište prostředí výňatku
- e) Koho představují hlavní postavy z Hrabalova života?

Použité zdroje:

SVOZIL, Bohumil. Bohumil Hrabal. In *Slovník české literatury* [online]. 31.10.2008 [cit. 1.11.2012]. Dostupný z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1244>

Parolková E., Spurná M.: *Literární výchova pro odborná učiliště*, Praha: Patra, 1997